OOST POST

SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 32 ZEVENDE JAARGANG. 1859

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . *f* 7.50
" " " " Java. . . . . " 9 —
" " " " Buitenbezittingen. . " 10.—
" " " " Nederland. . . . " 13.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 21 APRIL.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze Courant behoort een bijvoegsel.

HET OORDEEL IN DEN VREEMDE OVER DE NEDERLANDSCHE KOLONIALE POLITIEK.

(*Vervolg.*)

Van alle eilanden des vruchtbaren Oostindischen archipels is alleen Java 2400 Duitsche vierkante mijlen groot, met ongeveer acht millioen inlandsche bewoners, behalve de Chinezen en Europeanen. Deze javaansche bevolking, die eene eigene afkomst heeft, en niet behoort tot den krijgszuchtigen stam der Maleijers, is door de Nederlandsche regering cijnsbaar gemaakt en heeft veel toegebragt aan de reusachtige uitbreiding op Java van de cultrur der tropische gewassen. Alles wat het eiland voortbrengt, dat, met uitzondering van eenige binnenlandsche districten en zoogenoemde vrije plantaadjes, als een Nederlandsch domein beschouwd moet worden, is een monopolie der Nederlandsche regering, evenzoo de handel van het moederland met Java en de verkoop van zijne producten, terwijl de Handelmaatschappij de geheele zaak voor de regering in handen heeft. Had de regering slechts een gedeelte der groote winst van de laatste jaren voor Java zelf, dat is tot het aanleggen van wegen ter verbinding met het binnenland willen gebruiken, dan kon dit eiland het grootste deel der behoeften van geheel Europa aan suiker, koffij, indigo enz. voortbrengen, en wel veel goedkooper als eenig ander land, daar de javaansche bevolking voor haren arbeid een zeer gering loon ontvangt, zoodat zij zelfs de noodwendigste kleedingstukken ontbeert, over welker bezit zich nog de negerslaaf verheugen kan. Deze onnatuurlijke inrigting der cultuur is oorzaak dat er hoegenaamd geen evenwigt tusschen den in en uitvoer op Java bestaat; en daarin ligt vooral een groot gevaar voor den huishoudelijken toestand der midden-europeesche staten. De Javanen, die den grond ten behoeve der regering bearbeiden, krijgen daarvoor maandelijks slechts 3—4 gld in kopergeld (25% minder in waarde dan zilver) en moeten daarbij nog voor hun eigen onderhoud zorgen. Zoo leven deze inlanders in de grootste armoede en winnen nimmer genoeg over, om zich europeesche waren te kunnen verschaffen.

De gezamentlijke waarde van den javaanschen uitvoer, benevens van het daarvan naar Nederland bestemd geworden bedrag, wordt in de officiële berigten met inachtneming van den veranderden, gezonkenen jaarlijkschen doorsnedeprijs, als hieronder volgt (hoewel veel te gering) bepaald:

	in het geheel		naar Nederland
1826	15,273502	gld.	6,513525
1830	12,711078	"	?
1835	31,249573	"	?
1840	71,490163	"	56,904873
1845	65,895168	"	48,113920
1846	58,158985	"	39,603848
1847	59,4451.0	"	43,140188
1848	53,064076	"	37,741498

De daarop slaande waarde van den invoer in Java was:

	in het geheel		daarvan uit Nederland.
1826	14,232967	gld	6,530093
1830	15,632000	"	11,947000
1835	17,865800	"	11,059000
1840	28,873893	"	15,225586
1845	27 091801	"	9,825702
1846	27,386519	"	11,073106
1847	23,679173	"	9,903681
1848	20,091754 1)	"	8,387514

Uit dit overzigt blijkt duidelijk, in welke enorme verhoudingen Nederland van zijne Oostindische bezittingen directe winsten trekt. Voor de jaren 1845—48 was het grooter bedrag van den jaarlijkschen uitvoer 138 millioen gld, alzoo een jaarlijksch overschot van circa 34½ millioen — eene som, die voor het grootste deel door de bekende groote voorjaars- en herfstveilingen der handelmaatschappij gerealiseerd wordt, en vervolgens ten voordeele der Nederlandsche financiën komt. Zonder twijfel zoude de regering nog hoogere winsten genieten kunnen, indien de haar toebehoorende producten door haar zelve en zonder verdere beperking geveild werden, wanneer ook de aanzienlijke onkosten en hooge provisie, die thans door de maatschappij berekend worden, vervallen zouden. Doch dan zouden de reeders ook niet die hooge en zekere vrachten verdienen, welke zij thans genieten, en de twee groote markten van het moederland zouden eene menigte met den uitgebreiden tusschenhandel verbondene voordeelen moeten verliezen. Hoewel overigens de cultuur op Java, en ten gevolge daarvan de uitvoer, van 1825 tot in de laatste jaren eene reusachtige uitbreiding verkreeg, schijnt toch die uitbreiding op een punt gekomen te zijn, waar de natuurlijke verhoudingen al het verder streven der Nederlanders, in de, om zoo te zeggen, eenzijdige uitputting hunner O. I. koloniën grenzen gesteld heeft. Slechts eene algeheele verandering in de staatkunde der Nederlanders ten opzigte hunner koloniën, met grootere inachtneming van hetgeen tot hare welvaart dient, zoude de cultuur en handelsbetrekkingen van Java eenen duurzamen vooruitgang geven, ofschoon de toekomst een langzamere en meer verstandige toename gebiedt als van 1830—40 het geval was.

(*Wordt vervolgd*)

1) Deze opgaven hebben evenwel niet alleen betrekking op den invoer van europeesche voortbrengselen, maar ook op de tot wederuitvoer door particulieren ingevoerde artikelen uit de overige deelen van Oost-Indië, China, Japan enz. welke bijv. voor 1848 de aanzienlijke som van 6,309050 bedroegen.

DE CITADEL PRINS HENDRIK.

De ondervinding, die grijze en beste der onderwijzeressen, leert en bewijst ons dagelijks hoe de verstandigste koppen in hunne stelselmatige berekeningen somwijlen schromelijk zich kunnen vergissen, en niet zeldzaam het nageslacht verbaasd doen staan, hoe men, ter goeder trouw dermate kan dwalen. — Wij bedoelen hier regtstreeks de bouwing en het daarstellen van de Citadel *Prins Hendrik*, die bij den nadenker onwilkeurig de vraag doet ontstaan: Tot wat einde, zooveel schats in het slijk geworpen?

De vreemdeling, die Soerabaya bezoekt en genoegzame weetgierigheid bezit, ten einde de Citadel met een bezoek te vereeren, zal ongetwijfeld in zijn dagboek, zoo hij er een opnahoudt, aanteekenen: „dat zijn oog werd gestreeld door de bevallige en „toch krijgshaftige ligging der maagdelijke vesting,

WAT ER ALZOO GEKOOKT EN GEGETEN WORDT.

(*Vervolg en slot.*)

Denk eens aan: één struisvogel-ei staat gelijk met vier en twintig gewone kippeneijeren. Van die struis eijeren bakken de Hottentotten ommeletten. Daartoe breken zij een klein gaatje in het eene eind van het ei, en zetten het, met het andere, overeind in de heete asch, waarop zij het binnenste omroeren, tot dat het genoegzaam gaar is, en door er peper en zout in te strooijen, hebben zij alsdan een kolossale ommelet, waarbij zij groenten tot toespijs of eene zoete saus ontberen kunnen. In een enkel struisvogelnest vindt men misschien wel vier en twintig eijeren te gelijk, en hij die het geluk heeft zulk een nest aan te treffen, kan al de eijeren, al is het dan ook niet allen te gelijk, gerust medenemen; want, als hij ze laat liggen, dan zal het wijfje van den struisvogel, bij hare terugkomst ze zeker alle aan stuk treden uit wraak dat haar nest gestoord is. Pluviereijeren zijn genoegzaam bekend: zij smaken zeer goed: de eijeren der wilde kalkoensche hen worden hoog geprezen door alle mogelijke nieuwste gastronomen, die ze geproefd hebben, en de trapgans, welke vogel men in Australië wilde kalkoen noemt, is wel waardig met smaak genuttigd te worden. De emu komt, wat sommige ligchaamsdeelen betreft, overeen met het vleesch van een hoen; overigens heeft de smaak veel van ossenvleesch, en het vleesch der klokhen van Jamaica is vast, kort en malsch, overeenkomende met een mengsel van ham, patrijzen en duivenvleesch. Nogtans voedt zich deze vogel met slangen en padden, hagedissen, slakken en dergelijk ongedierte. Een flamingtongetje smaakt zeer lekker: maar overigens is het vleesch van dezen vogel taai en slecht van smaak. Eene pastei van papegaaijenvleesch zou menigen fijnen lekkerbek kunnen doen watertanden, en het leelijke, blaauwkleurige vleesch van den toucan is een gezond en smakelijk voedsel; doch dat der paauw daarentegen, waarvan voorheen zooveel werk werd gemaakt als zij in hare vederenpracht op den disch prijkte, is een stug, droog en smakeloos vleesch. Jonge meerkooten zijn eigenlijk niets meer dan klompen vet met een olieachtigen smaak; het best smaken zij koud en goed gezouten, doch zelfs als ze versch zijn en heet worden opgedischt behoeft iemand die honger heeft, er geenszins den neus voor op te trekken, en het vet kan gebruikt worden als lampolie. Onder de zeevogels komen slechts zeer weinige eetbare soorten voor. Meestal zijn deze vogels taai en walgelijk en traanachtig van smaak; ja zelfs de zeelieden die anders zoo happig zijn op versch vleesch, wat dat dan ook zijn moge, lusten ze niet, en eten ze nooit, zoo lang zij er niet door den honger of door het scorbut toe gedrongen worden. Het hart en de lever der pinguis of vetgans wordt door de meeste zeelieden met smaak gegeten, doch het zwart, stinkend en traanachtig vleesch werpen zij met verachting weg. De ingezouten vetgans laat zich nogtans wel gebruiken. Over het algemeen eet men de eijeren van allerlei soort van vogels al is de afkeer van de vogels zelf, ook nog zoo groot. Het vleesch der landschildpad wordt door de beschaafde volken versmaad, doch de wilde braden het en doen er zich mede te goed; hoewel beschaafde en wilde volken beide de eijeren met smaak gebruiken. Tijdens zijne ontdekkingsreize naar het Eldorado, vond Sir Walter Raleigh aan den voet der Ounoew eenige „tortuggas eijeren" (schildpadeijeren) die door hem en door zijne uitgehongerde manschappen ongetwijfeld voor veel kostelijker voedsel gehouden werden, dan iets dat zij ooit tusschen de tanden gekregen hadden. Zeeschildpadden mogen, zoo als men weet, een koninklijk geregt genoemd worden; doch de landschildpad heeft tot nog toe niet mogen deelen in de eer op de tafel te verschijnen der Westersche volken; ook niet de kleine groene boomkikvorschen, die toch inderdaad zeer lekker smaken, zoo min als de boomhagedis of iguana, een der leelijkste beesten die men maar met de oogen zien kan, veel gelijkende op een miniatuur alligator, en toch, niettegenstaande het afschuwelijk uiterlijk van dit dier, is zijn vleesch een der smakelijkste en meest malsche van alle blanke vleeschsoorten. Ook smaken de eijeren der iguana zeer goed; zij hebben omstreeks de grootte van een duiven-ei, zijn zeer zacht van schaal, en de dooijer wordt met koken niet hard doch neemt de hoedanigheden aan van merg. In één nest liggen dikwijls tachtig zulke eijeren, die lekker genoeg smaken om de moeite van het zoeken en van het vervoer daarvoor te vergoeden. Alle soorten van hagedissen worden voor eetbaar gehouden door de inboorlingen der landen, waar geene andere dieren te vinden zijn; ja zelfs alligators en caimans kooken en eten zij met smaak. De iguana, en welligt het geslacht der hagedissen in 't algemeen, kunnen, tot zelfs in verwonderlijke hoeveelheid Pruissisch zuur verdragen. Een iguana van middelbare grootte kan een klein fleschje Pruissisch zuur inslikken, zonder er eenig letsel van te ondervinden: integendeel, het dier wordt er des te levendiger om, doch arsenicum en wijngeest zouden het den

„die eene aaneengeschakelde afwisseling aanbiedt van „groene bekoorlijke dreven en indrukwekkende onin„neembare militaire stellingen, die onwillekeurig ver„trouwen inboezemen op dat schoone bolwerk, hetwelk „een moeras in een lusthof heeft herschapen, en „tot eene eeuwigdurende eerezuil zal strekken voor „den edelen ontwerper van zoodanig een grootsch „plan."

Het zij verre van ons den roem te willen verduisteren van die reeks van namen, die men bij iedere schrede met vergulde letters in de Citadel kan lezen, als zoo vele medewerkers aan de optrekking dier sterkte, doch in het belang van den soldaat verheffen wij onze stem, ten einde aantetoonen hoe doelmatig, ja menschlievend het zoude zijn, in tijd van vrede de Citadel door de troepen te doen ontruimen, en dezelve te beschouwen als eene bewaarplaats voor levenlooze ligchamen, waarop ondragelijke hitte en pestilentische stank geen schadelijken invloed kunnen uitoefenen. — In weerwil de Genie geene pogingen heeft onbeproefd gelaten de modderige grachten van versch water te voorzien en het waarlijk zoo ver heeft gebragt, door het daarstellen van dagelijksche verbeteringen, dat het bloote oog, zoo als wij boven, aanhalden misleid wordt, ten opzigte van den wezenlijken stand van zaken, zoo blijven echter die grachten, vooral in het binnenste gedeelte der Citadel, alwaar de heimelijke gemakken op dezelve correspondéren, zoodanige schadelijke dampen uitwasemen, dat men als het ware geacclimatiseerd moet zijn om zonder ongesteld te worden zich aan dezelve blootte stellen.

Het is eene onloochenbare daadzaak dat er altijd eene zekere soort van choléra heerscht, die steeds eenige slagtoffers eischt.

Dat het aantal zieken, die respectivelijk te huis behooren in de Citadel, doorgaans grooter is als dat van andere korpsen, zulks beweeren wij zonder daarom met het juiste cijfer bekend te zijn.

De ongezonde, voor sommige gestellen doodelijke atmospheer, die u aldaar somwijlen het ademhalen bemoeijelijkt, wordt geenszins getemperd door eene verkwikkende koelte; vooral des nachts heerscht in die dompige salpeterachtige vertrekken eene onaangename hitte, die loodzwaar op de longen drukt en den anders zoo verkwikkenden slaap in eenen afmattenden en verdoovenden toestand verandert. — Waarlijk, indien men die sterkte bestemde tot verblijf der kettinggangers, dan zoude zulks nog, met het oog op de ongezonde ligging, in strijd zijn met ieder gevoel van menschlievendheid, de edelste deugd eener Christelijke natie!

Uit een militair oogpunt beschouwd herhalen wij nog eenmaal de vraag: waartoe zooveel schats weggeworpen in het slijk? — Voor eenen inlandschen vijand, die zich nog maar gebrekkig weet te bedienen van een geweer, laat dáár van een doelmatig belegeringsgeschut, is die vesting niet opgetrokken, zij is dus bestemd om het hoofd te kunnen bieden aan eene Europesche magt.

Zonder ons te verdiepen in de versterkingskunst, of uittewijden in eene langwijlige tactiek, zoude het ons niet moeijelijk vallen te bewijzen, dat men met eene voldoende magt Sourabaya kan aantasten en innemen, zonder zich in het minst te bekreunen om de citadel of derzelver bezetting, die eenmaal ingesloten, zonder veel tegenstand spoedig genoodzaakt zoude worden de wapens nederteleggen, zoo niet door den honger dan toch wegens gebrek aan het noodige drinkwater.

Het zoude niet tot de onmogelijkheden behooren eene andere rigting te geven aan de rivier de *Kaliemas*, zoodat men onder beveiliging van het vuur der vesting, zich niet zoude kunnen voorzien van het noodige drinkwater. Indien de Franschen in Afrika eene redoute bouwen, beproeven zij eerst of de grond geschikt drinkwater kan opleveren, zoo niet, dan laten zij dat plan varen en zoeken daarvoor eene geschiktere plaats.

Het is bekend, dat de poging tot daarstellen eener zoogenaamde kunstmatige put in de Citadel, geheel en al mislukt is, en men helaas niets kan vinden als brak water, ongeschikt tot het lesschen van den dorst.

Onwillekeurig rijst bij ons de gedachte, hoe vele doelmatige etablissementen men wel had kunnen daarstellen, met het geld aan de Citadel besteed, in den trant der schoone luchtige kaserne, waarin de Artillerie-werklieden thans gehuisvest zijn. Wij houden ons gevoelen geenszins voor onfeilbaar en zullen iedere teregtwijzing aannemen, als een bewijs voor de zinspreuk: *Errare est humanum.*

Redactie.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT.

van den 16den *April* 1859 N°. 31.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gewezen klerk op het kantoor van den adsistent resident van Ngrowo (Kedirie) A. C. Rudolph.

ONTHEVEN:

Van de verdere vervulling zijner betrekking, de geschorste kommies voor de comptabiliteit op het bureau van den adsistent-resident van Bandong, residentie Preanger Regentschappen J. M. L. M. van Sprew.

BENOEMD:

Tot adsistent-resident van Modjokerto, residentie Soerabaya, de adsistent-resident van Panaroekan, residentie Bezoekie, J. A. L. Steijn Parvé.

Tot adsistent resident van Galoe, residentie Cheribon, de adsistent resident van Ledok, residentie Bagelen, R. C. van Preho.

Tot adsistent-resident van Ledok, residentie Bagelen, de adsistent-resident van Bodjonegoro, residentie Rembang, H. A. Steijn Parvé.

Tot adsistent-resident van Bodjonegoro, residentie Rembang, de adsistent resident van Bondowosso, residentie Bezoekie, J. A. Caspersz.

Tot adsistent-resident van Bondowosso. residentie Bezoekie, de kontroleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures op Java J. W. van Rijck.

Tot adsistent resident van Panaroekan, residentie Bezoekie, de kontroleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures op Java J. J. W. Boers.

Tot kommies voor de comptabiliteit op het bureau van den adsistent-resident van Bandong, residentie Preanger. Regentschappen, de ambtenaar op nonactiviteit J. W. Kröller, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

voor het loopende jaar 1859.

Tot lid van de kommissie, ingesteld bij art. 49 van de bepalingen op het beheer van 's lands geldmiddelen (staatsblad 1831 no. 71). J. J. van Emmerik, hoofdintendant der militaire administratie.

BEVORDERD:

Tot opzigter der tweede klasse bij 's lands burgerlijke openbare werken, de opzigter der derde klasse W. F. Jansen, met aanwijzing van de hoofdplaats Samarang als zijne standplaats.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van den 9den en 13den April 1859 No. 29 en 30, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de testamentaire executeuren C. Krijgsman en F. W. Ries, te Soerabaya, van wijlen mevrouw H. L. Krijgsman, weduwe van wijlen den heer F. B. Buse.

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den arabier Sech Abdullah Ibidie, den inlander Achmat en den chinees Loa Tekngo.

Door de weeskamer te Soerabaya, van wijlen den heer Pieter Adrianus Kroon.

Door de commissarissen te Soerabaya, van wijlen den 1sten luit. der infanterie F. Luijkx.

Door de agenten der Soerabayasche weeskamer te Sumanap, van wijlen Intje Poegis.

Door den testamentairen executeur A. Lawson te Tegal, van wijlen Franciscus Adrianus Bergmans.

Door de testamentaire executrice Djaena, weduwe Mente, te Bodjonegoro, van wijlen J. F. Mente.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

VAN SOERABAYA.

Gedurende het jaar 1859.

In de maand	Mei	op den	2den	en 19den.
„ „ „	Junij	„ „	2den	„ 19den.
„ „ „	Julij	„ „	2den	„ 20den.
„ „ „	Augustus	„ „	3den	„ 18den.
„ „ „	September	„ „	2den	„ 18den.
„ „ „	October	„ „	3den	„ 19den.
„ „ „	November	„ „	2den	„ 18den.
„ „ „	December	„ „	3den	„ 19den.

des namidags te vier ure.

(*Voor de policie.*) Ten einde niet te vervallen in de bij de wet bepaalde boete, worden de ingezetenen herinnerd, om hunne huizen aan den weg gelegen, binnen den tijd van ééne maand *aantewitten*, daar waar het noodig is te *schilderen* en verder in een zindelijken staat te onderhouden; zoomede om *tweemaal* daags den weg *voor*, *op zijde* en *achter* hunne huizen en erven, voor zoo ver daar een publieken weg langs gaat, te doen begieten.

SOERABAYA, *De Adsistent Resident*
18 *April* 1859 *voor de policie.*
(450) E. DIBBETS.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen *ZOON*, R. E. ROELOFSMA, geliefde echtgenoote van

J. H. LAUTENSLAGER.

KALIWONGO (SAMARANG),
den 2 *April* 1859. (448)

Bevallen van eene *DOCHTER*, Vrouwe H. HEIJN, geb. *Davidson.*

SOERABAYA, 10 *April* 1859. (464)

Bevallen van eene *DOCHTER*, de geliefde echtgenoote van

PROBOLINGO, P. J. G. VAN DER ZON.
18 *April* 1859. (482)

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

W. A. H. GRAUSS.

MET

A. A. DUIJSHART.

SOERABAYA,
13 *April* 1859. (453)

dood berokkenen. Eene geringe dosis van laatstgenoemde chemische zelfstandigheden heeft op dit dier eene uitwerking, waartoe eene hoeveelheid Pruissisch zuur, genoegzaam om een geheel regement te dooden, onvoldoende zou zijn. Dr. Buckland at eens van het vleesch van een boa constrictor en zeide, dat hij meenen zou als hij niet beter wist, dat hij kalfsvleesch gegeten had. Al deze kruipende dieren: hagedissen, alligators, kikvorschen, boomkikvorschen, padden, slangen, enz. behooren, wat den smaak van het vleesch betreft, tot de soorten van kalf en hoendervleesch, slechts eenige weinige soorten van slangen uitgezonderd. Slangenbouillon werd voorheen voor een krachtig werkend geneesmiddel gehouden. Nog heden ten dage wordt een geleitje van adders door de Italianen op hoogen prijs geschat, en onder jagers en stroopers vindt men liefhebbers, die zich aan eene gebraden ratelslang te goed doen.

Niet minder zonderling als ons de smaak in kruipend gedierte voorkomt, is de liefhebberij in wormen en maden. De made der palmklander, een dikke vette, witte soort van made, ter grootte van een mans duim; — de made van zekere soort van torren: — torrendes, smaken, gekookt, even als merg en worden rauw, in limoensap gedoopt; — Goliath-torren, waarvoor sommige natuurkundigen vroeger groote sommen gelds geboden hebben, en waarvoor ook nu nog veel geld betaald wordt; — groote witte wormen, cobberra genoemd, die zich ophouden in verrot hout onder water; — ziedaar ongeveer de voornaamste soorten van het wormen en madengeslacht, die gebleken zijn een voedzaam en smakelijk geregt uit te maken. Maar ook sprinkhanen, met de eijeren, waarvan men eene koffijkleurige soep maakt, de popjes der witte miereneters (termites), de maden die snuitvormige torren, die op de palmboomen gevonden worden, geele en roode miereneters, rupsen van vlinders, miereneijeren, de poppen der valkmot, spinnekoppen, en zelfs duizendpooten: — al deze insecten worden gegeten door den eenen volksstam of den anderen, door de eene natie of de andere. Inderdaad, overal waar de mensch door list en niet door werkzaamheid aan den kost komt, en zich in de keus van zijn voedsel op de ongecultiveerde natuur moet verlaten, in plaats van zijn voedsel door arbeid aan den grond te ontwoekeren. Dit is eveneens het geval, daar waar de mensch digter opeengepakt woont dan in de bedoeling lag der natuur, zooals in het alverslindend China; alverslindend, zeggen wij, omdat het te sterk bevolkt is, in verhouding tot de daar bestaande voedingsmiddelen, weshalve de bevolking grootendeels bijna voortdurend in een uitgehongerden staat verkeert.

Uit deze beschouwing van de groote verscheidenheid van hetgeen er alzoo gegeten wordt, kunnen wij twee gevolgtrekkingen afleiden: vooreerst dat ons gevoel van walging van het een of ander veeleer voortspruit uit onwetendheid dan uit kieskeurigheid; en ten anderen, dat wij, zoo wij slechts wilden, voor ons zelven, zoowel als voor onze minder gegoede natuurgenoten, het gebruik van velerlei gezonde voedingsmiddelen zouden kunnen invoeren, die nu als „onrein" met afschuw verworpen worden, enkel en alleen, omdat men er nog nooit de proef van genomen heeft; want gemis aan kennis en onbekendheid met het gebruik leidt steeds, en in alle zaken, tot minachting en verkeerde oordeelvellingen. Tijdens den hongersnood in Ierland wilden de armen geen mais eten, en men heeft menschen stervend langs den weg vinden liggen, waar zakken vol van die „hondenkost," zoo als zij het noemden, waren uitgestort, daar zij liever den hongerdood stierven, dan hunne ingekankerde vooroordeelen, te laten varen. Met zulk een voorbeeld voor oogen van de kracht van het vooroordeel, mogen wij er wel aan twijfelen, of wij onzen tegenzin tegen het een of ander vreemdsoortig voedsel, dat nogtans door anderen gezond en smakelijk bevonden is, wel zoo gemakkelijk zullen overwinnen. Hij, die het eerst een oester inslikte ondernam een stout stuk, doch schoon onbekend, toch zegenen wij nog dagelijks zijne gedachtenis; die het eerst een paling kookte en opat, ondernam nog grooter waagstuk, en worden er thans niet dagelijks palingen gegeten? Evenzoo wanhopen wij niet eenmaal, ons wild, dat tot nog toe niet gegeten wordt, als voedsel te zien gebruiken door het hongerig menschdom. Wel toebereid kattenvleesch, paardenlapjes, hondencoteletjes, kikvorschenfrikadel, ratten en muizenpastei en slangensoep; — houdt de oogen maar digt, noemt het ossen, schapen en kalfsvleesch, — en gij zoudt aan den smaak het tegendeel niet bemerken. Zooals de zaken nu staan, mogen wij er ons van verzekerd houden, dat het vleesch van allerlei ongenoemde dieren in onze maag komt, onder de algemeene benaming van varkensvleesch en saucijzen. Noemt alles bij zijn waren naam, en welk verschil zou het uitmaken voor hem, die zijn gevoel van walging weet te overwinnen, en die zijne verbeelding niet den baas over zich spelen laat? Er zou slechts eene erkentenis der waarheid te meer zijn, en een leugen te minder.

Redactie.

STERFGEVALLEN.

'Na een hevig lijden van weinige uren is, den 13den dezer, alhier overleden de Heer SIMON DIJK CORNELISZOON, Hoofdingenieur, Chef van de vierde waterstaats-afdeeling, in den ouderdom van 47 jaren.

Die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan des overledenen boedel gelieven daarvan aangifte of betaling te doen voor Ultimo Junij aanstaande.

SOERABAYA, *De Executeur Testamentair,*
20 *April* 1859. (470) H. L. RADEMAKER.

Heden overleed ons eenigste zoontje GEORGE FRANCOIS, in den ouderdom van drie maanden.

SOERABAYA, W. BOERMEESTER.
21 *April* 1859. G. BOERMEESTER.
(473) *geb. Reijneke,*

PUBLIEKE VERKOOP VAN EEN PAKHUIS.

Met referte aan onze vorige advertentie wordt bekend gemaakt dat **de publieke vendutie te Soerabaija,** van het PAKHUIS, vroeger geoccupeerd door de firma RUYL CRAMER & Co aldaar, alsnu bepaald is op *Vrijdag den 22sten April* eerstkomende, te tien ure, in het locaal zelf.

Alsmede zal alsdan verkocht worden de aanwezige KANTOOR-INVENTARIS en EENE ZEER GOEDE REISWAGEN.

De Liquidateurs der firma's
BATAVIA, DE WEERDT RUYL & Co EN
6 *April* 1859. RUYL CRAMER & Co.
W. RUEB.
D. F. A. BAUDOIN.
(431) W. J. VAN DEN BROEK.

VENDUTIE.

De ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat op *Zaturdag den 23sten April,* alsnog te *Podjok* zullen worden verkocht 771 STUKS voor 'slands dienst afgekeurde HOUTWERKEN, die op de veiling van den 9den dezer onverkocht zijn gebleven.

De Vendumeester te Grissee,
(433) W. CASTENS.

VENDUTIE.

Op den 26sten April a. s.

Voor de toko van LEDEBOER & CO, aan de *Kaliemaas.*

VAN DIVERSE GOEDEREN,

Goederen kunnen bijgebragt worden. (474)

Op de vendutie van den 26sten dezer zal nog worden verkocht.

de schoener **HOWSING,**

met complete INVENTARIS, liggende in de *Kaliemaas* nabij de *Sappeurs kazerne.* (475)

Op de vendutie van den 26sten dezer.

BIJ LEDEBOER & CO,

Zullen nog worden verkocht.

22 VATEN ZWEEDSCHE TEER, EUROPEESCH TOUWWERK en ZEILDOEK. (476)

VENDUTIE.

Op Woensdag den 27sten dezer,

BIJ

MOSSEMBEKKER & CO.

In de stad.

Van Zijden en Organdie Japonnen en eenige Modewaren, Porceleinen Tafel en Thee-Serviesen, Wijn- Bier- Madeira- Champagne en Bitter- Glazen, Cognac, een partij Toilet- Spiegels, Schilderijen, Moderateurlampen, Ronde-Tapijten en Alkatieven, Lampenkousen, waarloze Lampenbalons, Witte Zakdoeken, Voeten-Bankjes, Hagels, elastike overschoenen, eenige Zilveren en Gouden Horologien, Horologie- Kettingen, Franjes, Hangstolpen, Bloem- Vazen, kleine Medaillons, Schilderijen enz enz.

(466)

VENDUTIE.

Op de Vendutie van *den 27 dezer.*

BIJ

MOSSEMBEKKER & CO.

Zal mede worden verkocht EEN EUROPESCHE WAGEN. (467)

VENDUTIE.

Op de Vendutie van MOSSEMBEKKER &CO.

Op den 27 dezer zullen voor rekening van belanghebbenden worden verkocht.

EEN KIST BESCHADIGDE TOILET- SPIEGELS en eene partij ZIJDEN ZAKDOEKEN.

(468)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 29sten dezer.

Voor de pakhuizen van **de factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij** aan de *Kaliemaas*, van:

EENE PARTIJ MIN OF MEER BESCHADIGDE RUWE DRILLINGS.

VOORTS

tot sluiting van facturen van:

DIVERSE LIJNWADEN, ROOD-LAKEN, ZIJDEN GOEDEREN enz., enz.

SOERABAYA, 20 *April* 1859. (463)

LET WEL!

Op nader te bepalen dag in de maand Mei zullen te *Passaroean* in publieke vendutie te koop worden aangeboden;

Vier hecht gebouwde met cement gemetzelde pakhuizen.

3 ieder lang 225 en breed 32 Rijnl. voeten
1 lang 140 en „ 39 „ „

staande aan de groote rivier, met een ledig daarbij behoorend **Erf** achter dezelve van p. m. 100 voeten.

(479) W. L. VERSTEEGH & CO, in liq.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

STOOMVAART-DIENST

TUSSCHEN

SOERABAYA, SAMARANG EN BATAVIA.

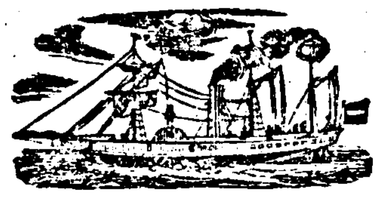

Van SOERABAYA naar SAMARANG *den* 12 en 22*sten April* en 2, 12 en 22*sten Mei.*

Van SAMARANG naar BATAVIA, *den* 15 en 25*sten April* en 5, 15 en 25*sten Mei.*

Nadere informatiën, bij
(426) W. CORES DE VRIES.

STOOMVAART-DIENST

TUSSCHEN

SOURABAYA EN GRISSEE.

De stoomboot **GRISSEE,** zal voortaan varen, 's morgens ten 6 ure 30 minuten van *Grissee*, ten 11 ure van *Soerabaija*, ten 2 ure van *Grissee* en ten 4 ure van *Soerabaija.*

Bij laag water, wanneer de boot niet binnen kan komen zullen de passagiers voor rekening van de onderneming naar land worden gebragt.

Des Zondags zal de boot niet varen. (460)

Bij gelegenheid der **Hout-vendutie te Grissee,** *op Zaturdag den 23sten dezer* zal DE STOOMBOOT GRISSEE 's morgens ten 5 ure 30 minuten van hier vertrekken.

Bij gebrek aan water zullen voor de passagiers tambangans gereed liggen voor de werf van

(469) CURTIS & DORMAER.

HET STOOMSCHIP BATAVIA.

GEZAGVOERDER NEIJTS.

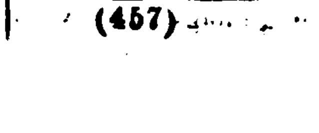

Vertrekt *Vrijdag den 22sten aanstaande* naar BATAVIA via SAMARANG. Adres bij

(457) W. CORES DE VRIES.

VERTREK VAN SCHEPEN.

VRACHT EN PASSAGE

NAAR SAMARANG.

Wordt aangeboden met het Ned. schip

EVERDINA ELISABETH,

KAPITEIN J. C. TONJES, om *Donderdag e. k.* te vertrekken. Adres bij

De Agenten,
SOERABAYA, E. TEN BRINCK & CO.
18 *April* 1859. (458)

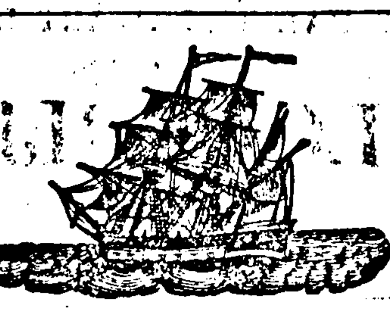

TER BIJLADING

NAAR AMSTERDAM.

VOOR LIGTE GOEDEREN.

Wordt gelegenheid aangeboden per het A 1 Bremer Clipperschip **FRANKLIN**, kapt. H. STOHMANN.

Per het Nederl. Fregatschip **STRAAT BALI,** kapt. FULBRUN.

Per het Nederl. barkschip **MARIA VERONICA,** kapt. G. MULDER.

NAAR SINGAPORE.

Per het Fransche schip **CONCORDE**, kapt. BERTIN.

Brieven voor AUSTRALIE zullen tot 20 dezer aangenomen worden ter verzending per de Eng. Clipper schoener **SEAWITCH**, kapt. THS. DEVINE.

Adres.
(452) P. KERVEL & CO.

VOOR VRACHT

EN

PASSAGE NAAR BATAVIA,

EN DAARTUSSCHEN LIGGENDE KUSTPLAATSEN

Wordt aangeboden het Nederlandsche barkschip

GEBROEDERS HOUTMAN.

KAPITEIN BAX,

zullende tegen het einde dezer maand vertrekken.

Het schip vaart eenen geëxamineerden scheepsdoctor.

Reflecteerenden gelieven zich te vervoegen bij

De Agenten,
(445) B. J. VAN ECK & CO.

Mr. DELBAERE,

vroeger Advocaat te *Samarang*, heeft de eer aan zijne oude bekenden en het verdere publiek in Ned. Indië bekend te maken, dat hij zich thans, in dezelfde hoedanigheid gevestigd heeft te *Amsterdam*, weshalve hij zich beschikbaar stelt om hunne belangen in *Europa* te behartigen.

Kantoor: op de *Keizersgracht* bij het *Molenpad* H. H. 437. (459)

De ondergeteekenden hebben de Eer het publiek van Sourabaya en omliggende streken te berigten dat zij zich als **kleedermakers** te dezer plaatse hebben gevestigd. Hun magazijn zal steeds zijn voorzien van alle **heeren artikelen** zoo wel wat het **civiele** als **militaire** aangaat, en hopen zij door prompte en civiele bediening zich het vertrouwen hunner begunstigers waardig te maken.

Hun magazijn zal op *Dingsdag den 26sten dezer* worden geopend, *Societeitstraat* op de hoek van de *Overvaartstraat.*

(465) J. VAN BREBO & CO.

TE HUUR

EEN WELGELEGEN HUIS en PAKHUIS, gelegen in de kampong *Bibis*, vroeger als toko geoccupeerd door den Heer D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Te bevragen, bij
(449) **TEH BOENTJONG.**

TE KOOP

BIJ

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

EENE SOLIDE en GEMAKKELIJKE REISWAGEN.

FRAAIJE KARPETTEN van 18 bij 24 voeten vierkant. (477)

OP NIEUW VERKRIJGBAAR

BIJ

SCHIMMELPENNINCK & CO.

HEELE, HALVE en KWART LOTEN,

IN DE

LOTERIJ

(446) VAN DEN

BATAVIASCHEN SCHOUWBURG.

ONTVANGEN

BIJ

GEBRS. GIMBERG & CO.

GEREFORMEERDE KERKBOEKJES,

Prachtig ingebonden. (481)

PAS ONTVANGEN.

PUIKE DELFTSCHE BOTER, ZOETEMELKSCHE, EDAMMER, LEIDSCHE, LIMBURGSCHE en ZWITZERSCHE KAZEN, GEROOKTE ZALM, LENGVISCH in blikken, ROOKWORST in reuzel, MUSCADEL-ROZIJNEN, DIVERSE KOEKEN in blik, BANKET en SUIKERWERK ens. ens.

MOSSEMBEKKER & CO.

(438)

PAS ONTVANGEN

PER LOUISA ROELOFFINA,

KAPITEIN SIJBRANDI.

SPIEGELS van verschillende grootte.

SPIEGELGLAZEN „ „ „

VRIESSCHE KLOKKEN.

tegen zeer billijke prijzen.

(480) Bij M. E. HAMMELBURG.

TEGEN VERMINDERDE PRIJZEN

OP NIEUW VERKRIJGBAAR

BIJ

J. LLOYD & CO.

VLAGGENDOEK, rood, wit en blaauw.
VLAGGENLIJNEN.
HANDLOODLIJNEN.
DIEP ZEE-LOODLIJNEN.
BREED en SMAL BLADZINK.
ZINKEN SPIJKERS.
HUIDKOPER van 14 en 16 duim.
METALEN en KOPEREN HUIDSPIJKERS.
IJZEREN SPIJKERS van alle dimensien.
LOODWIT.
ZINKWIT.
GEEL-OKER.
ZWARTE VERW.
KONINGS GEEL.
SPAANSCH GROEN en AANGEMENGD VRIESCH GROEN.
ZWEEDSCHE en KOOLTEER.
HARST, PEK en BREEUWWERK.
ANKERS en KETTINGEN van diverse dimensien.

VOORTS.

Eene kleine partij ECHTE TOEBANSCHE LEKSTEENEN.

Ook worden bij J. LLOYD & Co bestellingen aangenomen tot het maken van **Vlaggen, Wimpels, Zonnenschermen** en **Bliksemafleiders**, van iedere lengte. (461)

VERKRIJGBAAR BIJ J. JELLEMA.

TUIGEN voor twee en voor vier paarden.

en

DRIJFRIEMEN van alle afmetingen. (447)

IN COMMISSIE ONTVANGEN:

EENE PRACHTIGE, GEHEEL NIEUWE

PIANINO

VAN CUYPERS.

(451) Bij GEBR. GIMBERG & CO.

Op eene niet zeer talrijke dag- en kostschool te Soerabaya, wordt gevraagd **eene Secondante.**

Adres met franco brieven, onder de letters G. V. bij de Uitgevers dezes. (471)

MOSSEMBEKKER & CO.

HEBBEN UITGEPAKT.

Toiletspiegels van verschillende grootten, *Bengaalsche Hoeden, Witte Broekenstoffen, Zijden Zakdoeken, Wollen dekens, Mail Koffers, Kamferhouten Koffers, Verlakte Presenteer-Bladen, Voeten bankjes, Porceleinen Thee-Kopjes* en *Schotels, Puike Manilla-Cigaren, enz.* (439)

BIJ L. G. VAN LAKERVELD & CO.

ONTVANGEN:

1ste kwaliteit MANNILLATOUW van 1 t/m. 6½ dm.
GETEERD- en ONGETEERD EUROPEESCH TOUWWERK.
LORDING.
WITTE LIJNEN, als: HUIGING, STIK-, VISCH-, VLAG-, LOG-, DIEPLOOD- en HANDLOODLIJNEN.
HENNIPKAL.
ZEILGAREN; voorts
EEN BRANDWAARBORGKAST en IJZEREN GELDKISTJES, zeer geschikt om in kasten met schroeven te worden bevestigd, alsmede
Verschillende soorten van VERWWAREN, GEKOOKTE- en ONGEKOOKTE LIJN-OLIE, TERPENTIJN, ZWEEDSCHE en KOOLTEER.

(454)

LEKKERE CASTOR OLIE,

(455) Bij MOSSEMBEKKER & CO.

PAS ONTVANGEN.

IN HET HEEREN MODE MAGAZIJN

VAN

W. A. DE VRIJ,

OPVOLGER VAN G. L. VAN DER ELST.

HEEREN en DAMES BOTTINES.
do. „ do. PANTOFFELS.
alsmede ZWARTE en WITTE LAGE DAMES SCHOENEN. (472)

PAS ONTVANGEN

VAN DE GOLF VAN PERSIE.

ECHTE PERSISCHE WIJN.
ROZENWATER in fleesschen en kalbassen.
ABRIKOZEN.
AMANDELEN.
PERZIKEN.
CHETNEY.
BOMBAIJSCHE DUKS,
DITO MANGAZUUR.
DITO WITTE ZEEPEN.

(462) **L. JOHAN.**

VERKRIJGBAAR

BIJ

MOSSEMBEKKER & CO.

Alle soorten van schrijfpapier, zwarte, roode en blaauwe inkt, ouwels, inktkokers, pennemessen, blanco-boeken, enveloppes, ens. (440)

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO.

TE SOERABAYA,

BROCHURES

PER MAIL AANGEBRAGT

MR. P. MIJER. Over het openstellen van kusthavens voor den algemeenen handel in Nederlandsch-Indie. . . . . ƒ 2.—
J. D. KRUSEMAN. Het openstellen van havens op Java, Borneo en Sumatra. . . . . . ƒ 2.—
W. E. KROESEN en F. H. VAN VLISSINGEN. Cultuur en Industrie ondernemingen op Borneo. ƒ 2.—
EMILE DE GIRARDIN. La guerre. . . . „ 2.—

(434)

VERTREKKENDE PERSONEN.

Kapitein VAN VUGT; generale gemagtigde A. F. A. LOTH. (478)

SOERABAYA den 21sten April 1859.

Volgens van Samarang ontvangene berigten zijn aldaar met Z. M. stoomschip *Groningen* berigten aangekomen van Boni, die een treurig tafereel ophangen van den gezondheidstoestand der expeditionnaire troepen.

Aan de heerschende ziekte zouden volgens die tijdingen bezweken zijn de 1ste luitenants der infanterie Bannier en Tomaset; de 2de luitenant van Deutsch; de officier van administratie van Haerde en de luitenant ter zee Wolterbeek Muller.

Dezer dagen zal van hier naar Banjermassing worden ingescheept de 3de kompagnie van het 13de bataillon infanterie. Zoo wij van goederhand vernemen zijn de redenen, die tot deze kleine expeditie aanleiding hebben gegeven niet van verontrustenden aard, maar heeft dezelve alleen ten doel om het gezag van den nieuw benoemden Sultan van Banjermassing te handhaven tegenover zijnen voorganger, wiens gedrag verre van rustig moet zijn.

BRITSCH INDIE.

Volgens de *Delhi Gazette* is de Nawab van Futtegurh, die zich had overgegeven in het denkbeeld dat hij zulks veiliglijk kon doen onder bescherming van de amnestie acte, veroordeeld om te worden gehangen, welk vonnis ter bekrachtiging naar de hooge regering was gezonden

Naar men zegt zou de Nana zich als Fakir hebben gekleed, ten einde de vervolging van een der officieren van de grenswachten te ontkomen, hetgeen hem zoude gelukt zijn. De Rao Sahib was met 2000 man ruiterij te Mogawlee aangekomen in het district Chindeyree. — Kapitein McLeod, de gedeputeerde commissaris van Saugor was reeds op weg om den Rao te ontmoeten. Kapitein Fennon was op het punt om met hetzelfde doel met zijne onderhebbende troepen te vertrekken en heeft de Chef de brigade Auslie last ontvangen om zich gereed te houden.

Waar Tantia Topee zich ophoudt is veelal een raadsel. Den 4den Maart was hij te Seronje en zou doortrekken naar Rahulgurh. — Bij de Bhopal troepen persoonlijk onbekend zijnde begaf hij zich met de zijnen onder hen, onder voorwendsel dat hij door het Gouvernement was gezonden om hen tegen Tantia Topee te helpen strijden, en toen dat verhaal geloofd werd en zij te midden van de Bhopallers waren vielen zij dezen onverwacht aan en vermoordden een paar honderd man Daarop is de Chef de brigade Wheler met eene sterke magt tegen hem uitgezonden en zal hem voor zijn verraad duchtig laten boeten.

Verder is er tijding dat de Rao Sahib verzocht heeft de voorwaarden te mogen weten waarop hij zich kan overgeven. Hij bevindt zich thans aan de zoom der wildernissen van Betwah, waar hij hevig wordt bestookt, en daar het hem wel bekend is dat zijne onderhebbende manschappen zich veilig op lijfsgenade kunnen overgeven vreest hij dat zij hem niet lang zullen getrouw blijven. Feroze Shah is met de kas gevlugt omdat Rao Sahib aanmerkingen op zijne administratie maakte en verantwoording eischte. — Hij is geneigd om zich overtegeven doch vertrouwt niet op de beloofde lijfsgenade. — Door bedreigingen en door plundering verschaffen zij zich het noodige in de dorpen, die door de Engelschen niet kunnen worden beschermd en daar de Engelschen nog geen enkel der hoofden hebben beloond is het niet van hen te vorderen dat zij zich zouden opöfferen in het belang der Engelschen.

Volgens andere berigten waart Tantia Topee thans rond in de Chumbul ravijnen en zoekt gelegenheid om naar Nepaul overtesteken.

CHINA.

Den zeeroovers in de Chinesche wateren is weder een gevoelige slag toegebragt. — Op het berigt dat de kust in de nabijheid van Koolun door eene roovervloot werd verontrust vertrok de *Niger* op den elfden Maart van Hongkong, vergezeld van de kanonneerbooten *Clown* en *Janus* en ankerden deze drie vaartuigen nog dienzelfden avond op de hoogte van Macao. Ten anker liggende won men narigten in, ten gevolge waarvan den volgenden dag met den eersten dageraad de beide kanonneerbooten benevens de booten van de *Niger* het zoogenaamde breede vaarwater opgingen, om eenige schepen die den vorigen dag die passage waren opgezeild te achterhalen, en tegen den avond lieten zij voor Koolun het anker vallen. — Den volgenden ochtend, den 13den, zeilden nu de booten van de *Niger* met de *Clown* en de *Janus* naar Tsoochoong waarheen drie of vier vaartuigen, die gezegd werden een deel van de roovervloot uittemaken, trachtten te ontsnappen. — In stede van vier vond men daar acht zwaar gewapende jonken en eene fastboot die voor het dorp ten anker lagen; het dorp was verdedigd door eene strandpalissade en eene tweede palissade op laag waterpeil, die zich beiden voor de geheele lengte van het dorp uitstrekten en door zes en dertig stukken zwaar geschut werden verdedigd zoodat, toen de booten naar de jonken roeiden een zoo hevig vuur op dezelve kon worden gerigt dat de bemanning zich genoodzaakt zag om onder bedekking van eene kleine landpunt aan wal te gaan. Van daar waadden zij tot aan de knieën door het water tot aan de palissade, terwijl de *Clown* en de *Janus* met schroot en granaten de aanval dekten. Eene bende van ongeveer 1800 man bood eenen heftigen tegenstand en weken niet voordat de geslotene gelederen met geveld geweer op hen afkwamen. — Spoedig daarop was de plaats in de magt der Engelschen, terwijl de zeeroovers zwaar hadden geleden ten gevolge van hun stand houden. — In bijna elk huis werd eene groote hoeveelheid kruid, projectielen en wapenen gevonden, al hetwelk op staande voet werd vernield. Het dorp werd in brand gestoken, acht jonken en elf fastbooten werden vernield en al het geschut onbruikbaar gemaakt.

Terwijl dit alles plaats vond zag men verscheidene Mandarijnbooten kruisen, die, toen alles veilig was, aanboord van de kanonneerbooten tijding zonden dat dienzelfden ochtend zeven rooversjonken in het breede vaarwater waren gezien, welke zij verzochten dat ook mogten

worden nagezet en vernield. — De booten keerden echter terug naar de *Niger*, doch gingen den volgenden ochtend het breede vaarwater op, terwijl de *Niger* te Macao hunne terugkomst ging afwachten. — Weldra kreeg men de zeven bedoelde jonken in het gezigt, doch om bij dezelven te komen moest men een grooten omweg maken. — De bemanning der jonken vlugtte echter op de aannadering der Engelschen, aan wien toen niets anders overbleef dan ook deze zeven vaartuigen te verbranden. — Nu ontving men berigt dat deze zeven slechts een deel uitmaakten van de vloot, die toen rustig op de reede van Lij-wan-mun lag. Niettegenstaande de booten allo haast maakten konden zij echter die plaats dien dag niet meer bereiken en lieten dus tegen den nacht het anker vallen. — Met het aanbreken van den dag echter zagen zij dat onder begunstiging der duisternis, het zij door toeval, hetzij zulks eene welgelukte krijgslist was dat een der kanonneerbooten door de roovervloot was ingesloten — Naauwelijks echter maakten de anderen beweging om de *Clown* te verlossen of de roovers zetten het op het loopen. — Nu ging het op een jagt en niettegenstaande beide kanonneerbooten zeer spoedig aan den grond raakten, vervolgden de pinas en kotters de vlugtende jonken en hadden na eenige uren de voldoening van de geheele vloot te hebben bemagtigd. — Een handelsvaartuig dat eenige dagen te voren was geroofd en dadelijk als rooversjonk was gewapend geworden werd aan den eigenaar teruggegeven doch van de geheele lading was niets meer te vinden als een weinig vermillioen. — De overige rooverjonken werden tot op de waterlijn afgebrand.

De expeditie keerde den 16den naar Hongkong terug na den roovers 21 groote jonken, een aantal fastbooten en andere kleine vaartuigen, een geheel dorp en eene aanzienlijke krijgsvoorraad en mondbehoeften te hebben vernield.

FRANKRIJK.

De laatste begrooting is eene der hoogste, welke men in Frankrijk kent. Dat het evenwigt tusschen inkomsten en uitgaven zou zijn verkregen zonder tot buitengewone maatregelen de toevlugt te nemen, is evenwel slechts oogenschijnlijk het geval. Immers de oorlogskosten in de Krim, welke nagenoeg 1500 millioen fr. bedragen, zijn daarbij niet in aanmerking genomen.

— Sedert eenige dagen is sprake van een eigenhandigen brief van Koning Victor Emmanuel aan Keizer Napoleon, waarin ten opzigte van het Italiaansche vraagstuk, op een spoedig besluit der Fransche regering wordt aangedrongen; de Koning van Sardinie zou er bijgevoegd hebben, dat in den toestand, waarin hij zich bevindt, hij de kansen van een tweeden veldslag van Novarra en zelfs het verlies zijner kroon verkoos boven eene werkeloosheid, welke eene onmogelijkheid is geworden.

— De waarschuwing, welke het dagblad *la Presse* heeft bekomen ter zake van zijn artikel *de Italiaansche Crisis*, is de eerste, welke een dagblad van Parijs getroffen heeft, sedert de Heer Delangle zich aan het hoofd van het ministerie van binnenlandsche zaken bevindt. Deze maatregel van den Heer Delangle wordt dan ook beschouwd als een gunstig voorteeken van den vrede. — Dat overigens de vrede de wensch van al de groote mogendheden is, dat groote pogingen tot de handhaving er van zullen worden gedaan, valt niet te ontkennen, doch van den anderen kant moet niet uit het oog worden verloren, dat de tegenwoordige staat van zaken groote moeijelijkheden aanbiedt, dat veler gemoederen zijn verbitterd, dat eene onvolledige oplossing der hangende kwestien den toestand slechts zou verergeren. Dit alles in aanmerking genomen, zoude het vermetel zijn, met zekerheid te rekenen op eene vredelievende oplossing der verwikkelingen, welke de kwestien van Italie en het Oosten hebben doen ontstaan.

— Volgens een berigt, opgenomen in de *Constitutionel*, zijn in den loop van acht dagen ruim 60,000 exemplaren van het vlugschrift *Napoleon III et l'Italie* verkocht. Reeds is weder eene nieuwe oplaag van de pers gekomen.

— Bij den boekhandelaar Michel Levy zal in het licht verschijnen het tweede deel der gedenkschriften van den Heer Guizot, handelende over het tweejarig tijdvak, hetwelk loopt van de Julijrevolutie tot de optreding van het ministerie van 11 October, in hetwelk de genoemde staatsman zitting had als minister van binnenlandsche zaken. De uittreksels, welke uit dat werk worden gegeven, strekken ten blijke van het hooge geschiedkundige belang, hetwelk aan het geheel moet worden gehecht.

— Ten gevolge van de vrij ernstige ongeregeldheden, welke aan het Lyceum St. Louis hebben plaats gehad, tegen een hoogleeraar in de geschiedenis, zijn dertig leerlingen ontslagen.

— Uit Lyon wordt van 15 Februarij gemeld, dat aldaar 25.000 patronen per dag worden vervaardigd en dat men zich sedert eene maand nacht en dag bezig houdt met het bakken van beschuit. Aanzienlijke hoeveelheden fourrage worden naar Toulon en Marseille gezonden. Men meent, dat men binnen kort 30,000 man troepen te Lyon zal hebben zaamgetrokken. Evenwel wordt van daar gemeld, dat men nog geene vrees voor den oorlog koestert; die toebereidselen bewijzen alleen, dat men zich op elke mogelijke gebeurtenis houdt voorbereid.

— Er is sprake van het aanleggen van eene haven op het eiland Réunion; de schepen vinden er op het oogenblik slechts eene onveilige reede. Eene commissie is benoemd. om de zaak te onderzoeken en eene som van 150.000 frs is haar ter beschikking gesteld, tot bestrijding harer voorloopige uitgaven.

— Het *Journal de chimie médicale, de pharmacie et de toxicologie etc* behelst in een der laatste nommers et volgende:

Een gelukzoeker, een gewezen koffijhuisknecht, heeft zich voor eenigen tijd vervoegd bij vijf onzer wijnhandelaars, onder den titel van baron en zich noemende eigenaar van het geheele Schwarzwald, dat tegenwoordig vermaard is door die bijzondere soort van vrucht, welke gebruikt wordt bij de vervaardiging van het Kirschwasser, alsmede van een prachtig kasteel, waar hij dezen voor de gastronomen zoo geliefkoosden drank op groote schaal vervaardigde. De baron Joste de Fridolin verwaardigde sich, zijne voortbrengselen self te komen aanbieden. Daar de kooplieden niet bij hem kwamen, wilde bij zich wel tot hen vervoegen, maar bij kon er niet toe besluiten om bij mindere hoeveelheid dan drie hectolitres te gelijk af te leveren. De rekeningen waren den adelijken gelukzoeker en zijne pretentien waardig; sommige derzelve, zoo niet alle, bereikten de som van vijfduizend francs. Zonderling voorwaar, het artikel, dat in het Schwarzwald werd bereid kwam uit Bordeaux. Een der kooplieden achtte het voorzigtig zich te overtuigen van den aard des toegezonden dranks, zoodra deze te Brest aankwam. De smaak was, naar het schijnt, prikkelender en krachtiger dan die van de echte, weshalve hij twijfelde aan de deugd van het Kirschwasser, hem door den baron de Fridolin geleverd. Een door chemisten ingesteld onderzoek leverde het bewijs, dat het vermeende Kirschwasser, hetwelk in het kasteel van den aristocratischen gelukzoeker was vervaardigd, bestond uit een mengelmoes van alcohol met water aangelengd, suiker en geest van bittere amandelen. Bij de regtbank werd eene aanklagt ingediend en de Keizerlijk procureur eischte van den verkooper strenge rekenschap van zijne handelsverrigtingen. Op het requisitoir van het Openbaar Ministerie heeft de regtbank, onder toepassing van art. 2 der wet van 27 Maart 1851 en art. 423 *Code Pénal*, den vermeenden baron de Fridolin, bij verstek, veroordeeld tot gevangenzetting van een jaar en 100 fr. boete.

DE DUITSCHE PERS OVER DE TROONREDE DES FRANSCHEN KEIZERS.

Het is van belang de Duitsche pers waar te nemen, nadat wij herhaaldelijk gezien hebben, hoe de Engelsche pers tegen de Napoleontische oorlogszucht te velde trekt. Wij behoeven van de Oostenrijkers niet te spreken. Zij weren zich eigenlijk te dapper, en werpen, wat onnoodig is, nu en dan olie in het vuur van den Franschen euvelmoed. Maar ook de overige onderdeelen van den Duitschen stam komen in beweging, als daar zijn Saksen, Beijeren, Pruissen, enz. Om een voorbeeld te geven van den zin, die op dit oogenblik de Duitschers bezielt, laten wij hier volgen eene scherpe en tevens geestige kritiek van de Fransche troonrede, te vinden in de *Weser-Zeitung*:

„Voor eeuwen heeft de oude Esopus het reeds gezegd, dat het dengene, die onregt wil plegen, daartoe nimmer aan een voorwendsel zal haperen. Zijn schelmsche wolf verscheurde, gelijk men weet, het lam, omdat het, zoo als hij zeide, het water had troebel gemaakt: en het hielp volstrekt niet, dat het lam op bondige wijze en met klem van redenen bewees, dat de beschuldiging van allen grond ontbloot was. Voor een gewoon mensch, die naar de algemeen aangenomene beginselen oordeelt, zou het moeijelijk zijn in de tegenwoordige omstandigheden een *casus belli* voor de groote mogendheden in Europa te vinden; voor de scherpzinnigheid van eene avontuurlijk „hooge staatkunde" daarentegen is zoo iets slechts eene kleinigheid. Even als een vechtersbaas in elk onschuldig woord iets kan vinden, om iemand uit te dagen, kan een Staat bijna in alles een *casus belli* zien, indien het volstrekt een oorlog wil aangaan. En eigenlijk gezegd, waartoe is het noodig, dat er redenen bestaan, waarom een oorlog moet worden gevoerd, indien het niet een vereischte wordt geacht, dat men het regt aan zijne zijde heeft, indien men geen zedelijke verovering wenscht te behalen, maar het verwerven van materieële voordeelen eenig en alleen het doelwit is, dat men poogt te bereiken? Het is intusschen het laatste overblijfsel eener zeer zwakke vereering van het regt en de regtvaardigheid, als een veroveraar vóór het aanvangen van den oorlog, zich nog de moeite geeft, om eenige opheldering te geven. Want wat is dergelijk stuk anders dan eene zinledige beleefdheid, welke geen dieper beteekenis heeft dan de gewoonte door de menschen algemeen aangenomen om elkander te groeten?

„Men zou zeer verkeerd handelen met den Keizer der Franschen te rangschikken onder de veroveraars. Hij heeft het immers Maandag jongstleden nog uitdrukkelijk herhaald: dat de erfgenaam van Napoleon „het tijdperk van veroveringen niet heropenen, maar integendeel alle krachten besteden zal tot bevestiging van een stelsel van vrede, hetwelk alleen ter verdediging van gewigtige nationale belangen gestoord zal kunnen worden." Dat is eene geheel andere taal dan die van den wolf in de fabel van Esopus. Wij mogen derhalve gerust de wapenen in de magazijnen opleggen en de nieuw aangeschafte paarden voor onze ruiterij weder verkoopen, want dewijl het als uitgemaakt zeker mag geacht worden, dat geen sterveling van Gibraltar tot aan Hammerfest, van Novogorod tot aan Galway zelfs in de verte de bedoeling koestert, om hetzij de groote of kleine nationale belangen van Frankrijk te kwetsen, volgt daaruit, zoo klaar als de dag, dat wij ons gedurende zes weken door een geheel ongegrond alarm hebben laten verontrusten. Keizer Napoleon III is bezield met de vredelievendste beginselen ter wereld, louter uit lafheid heeft men aan de beurs, zoo hier als elders, weder hersenschimmige gevaren gezien. waar integendeel de helderste zonneschijn des vredes heerschte. De troonrede door den Keizer in het Louvre uitgesproken, roept de verschrikte volkeren van Europa deze troostende woorden toe. O Israël, keert terug naar uwe tenten, of zoo als men met begeleiding der straatorgels in 1814 zong:

„Handel en bedrijf zullen weder floreeren,
En een ieder kan naar huis marcheeren."

„Eene zaak moet hierbij echter niet uit het oog worden verloren; namelijk een zeer onaangenaam klinkende *maar*. Welke beteekenis toch hecht Napoleon III aan de woorden „groote nationale belangen", waarvoor hij alleen het zwaard uit de scheede zal trekken? Het spreekt van zelf, dat groote nationale belangen zouden gekwetst zijn, indien de Pruissen een rooftogt hadden ondernomen in Lotharingen of in het Noorden van Frankrijk; indien de Engelschen Duinkerken bezet of de Noord-Amerikanen de Fransche koopvaardijschepen weggekaapt hadden; indien de Keizer van Rusland den Franschen gezant de ooren had laten afsnijden. O dan zouden groote nationale belangen gekwetst zijn, dan moesten de kanonnen het pleit beslissen.

"Het schijnt echter slechts al te duidelijk, dat de Keizer aan die woorden eene beteekenis hecht, welke niet geheel en al met het bovenvermelde overeenkomt. Er bestaat nog eene tallooze menigte van dergelijke belangen, waarvan wij eenvoudige zielen geen begrip hebben, die boven het bereik zijn van ons verstand. In de troonrede vinden wij eenige zeer leerrijke aanwijzingen, betreffende eene uitstekende eigenschap van dat begrip, waarvan Frankrijks zucht tot behoud van den vrede, benevens de rust der wereld in de toekomst afhankelijk zijn. Die eigenschap bestaat in eene verbazende rekbaarheid. Een gouden Napoleon is een klein, rond stukje geld en ongeloofelijk is het wat men, ten gevolge van zijne rekbaarheid, daarmede kan uitrigten. Men kan door middel van datzelfde kleine stukje een zijden draad vergulden, welke van Parijs naar Lyon reikt. Een dergelijk goudstuk stelt voor het begrip, dat moet gehecht worden aan de woorden: "groote nationale belangen." Hoe rond is het van vorm, hoe scherp is de beeldenaar uitgedrukt, hoe duidelijk en eenvoudig het randschrift. En van ditzelfde stukje, mits het op de vereischte wijze geplet en getrokken wordt kan men een draad maken zoo lang dat men er de gansche aarde mede omspannen kan. Maar hij heeft ook gezegd "Indien men de vraag tot mij rigtte, welk belang Frankrijk heeft bij de verwijderde vorstendommen door den Donau bespoeld: dan zou ik antwoorden, dat overal waar het eene regtvaardige zaak, welke de beschaving kan bevorderen, geldt, de belangen van Frankrijk in het spel zijn."

"Het schijnt alzoo dat wij de wapenen in onze arsenalen nog niet mogen opleggen. Waar men een veerkrachtigen bal wordt gespeeld, kan niemand zeggen, dat hij bij hem niet door de ruiten van zijne kamer zal gaan of dat hij hem niet tegen zijn oog zal krijgen. En daar het nu tot een beginsel van internationaal regt is gemaakt, dat een enkele Staat bij de zaak der regtvaardigheid en beschaving, of hetgeen hij als zoodanig wil beschouwen, als zijn eigen zaak ook buiten de grenzen van eigen gebied moet handhaven; zoo zal voortaan in Europa geen enkel leger meer mobiel behoeven verklaard te worden, om de eenvoudige reden, dat de legers voortdurend mobiel zullen zijn. Indien het Parijsche kabinet gelieft te zeggen, dat deze of gene maatregel door deze of gene Regering genomen, niet naar zijn smaak is, dan behoeft men naar een casus belli niet meer te zoeken. En wat kan men zoo al niet vorderen om den wille der regtvaardigheid en beschaving; wat kan men niet eischen om haar te doen zegevieren? In naam dezer beide verhevene begrippen, vordert O'Connell dat Ierland zich zou afscheuren van Groot Brittanje, verlangt Mazzini dat eene ondeelbare Italiaansche republiek zal worden gevormd, eischt Rusland voor zich het regt om deel te hebben in de Regering van Turkije en vordert Noord-Amerika, dat Kuba in zijn gebied worde ingelijfd; in naam daarvan verlangt de Duitsche Keizerpartij dat eenige tientallen Duitsche vorsten worden gemediatiseerd, vordert de Poolsche natie dat de aloude troon der Jagellonen zal worden hersteld, in één woord eischt ieder wat, en ieder wat anders dan zijn buurman. Mag in naam der regtvaardigheid en beschaving niet worden verlangd, dat de lijfeigenschap in Rusland ophoude, dat in Zuid-Amerika en elders de slavernij worde afgeschaft? dat de Keizer van China het Code Napoleon in zijn rijk invoere? dat Japan de Christelijke godsdienst aanneeme? Ongetwijfeld. En indien Frankrijk van oordeel is, dat dit zoo behoort te zijn, wie zal dan als regter optreden om uit te maken of dit verstandig of dwaas behoort genoemd te worden?

"Zoo als reeds gezegd is, Louis Napoleon wenscht geen veroveraar te zijn gelijk zijn oom is geweest. Maar het beginsel, waarvan hij uitgaat, is voor de rust van Europa even gevaarlijk als de menschenliefde van den grooten Keizer, die met de eerlijkste en zuiverste bedoelingen Europa met bloed en tranen heeft doorweekt. Hebben wij het in de jongste Parijsche brochure niet met zoovele woorden gelezen, dat die Attila der negentiende eeuw eigenlijk een miskende weldoener der menschheid is geweest, die de volken der aarde louter en alleen daarom ter slagtbank heeft gevoerd, om ze vrij en gelukkig te maken; die de landen alleen om die reden heeft uitgemergeld, opdat zij des te meer geschikt zouden zijn, om aan de zegeningen der beschaving deelachtig te worden. Welnu, indien zoo vreeselijke onheilen zijn aangerigt, om der wille van zoo edele bedoelingen, kan het dan onze bevreemding euvel worden geduid, wanneer wij den neef van dien oom de bedoelingen des laatsten hooren prijzen en ontwaren, dat hij zich het regt voorbehoudt, om de middelen ter verwezenlijking zijner plannen naar gelang der omstandigheden te kiezen.

"Merkwaardig mag het worden geheeten, dat de Keizer ééne zaak geheel over het hoofd schijnt te hebben gezien: namelijk dat het denkbeeld, waarvan hij in zijne beschouwingen is uitgegaan, nog voor eene andere toepassing vatbaar is. Frankrijk is toch niet in het bezit van het monopolie om op het gebied der internationale betrekkingen dit grondbeginsel in praktijk te brengen:

"Ik mag doen wat ik wil." Indien men te Parijs het regt heeft het zwaard te trekken ter wille van de bevordering der beschaving, zal dit dan niet evenzeer geoorloofd zijn te Petersburg en te Londen, te Washington en de Berlijn? Met welk regt zou Frankrijk het aan de andere groote mogendheden euvel kunnen duiden, indien zij dezen Bonapartistischen betoogtrant volgende, eens zeiden: "De toestand, waarin Frankrijk zich bevindt, wijkt af van de regelen eener gezonde staatkunde; een toestand, waarbij het aan een éénig mensch, die aan niemand rekenschap van zijne daden en handelingen behoeft te geven, mogelijk

gemaakt is den vrede der wereld elk oogenblik in gevaar te brengen, boezemt zeer te regt onrust in, „ Indien het den Keizer der Franschen veroorloofd is de wapenen aan te gorden voor hetgeen hij noemt: "de zaak der regtvaardigheid, „ waarom zal het dan aan de Koningin van Engeland niet vergund zijn het zwaard te trekken voor hetgeen aan de overzijde van het Kanaal "vrijheid, „ aan deze zijde "hoog verraad „ wordt genoemd?

"Zou het wel moeijelijk zijn, om het overtuigende bewijs te leveren, dat een absolute regeringsvorm, in een land gelijk Frankrijk voor de overige staten van Europa hoogst gevaarlijk is? Zou uit hetgeen de geschiedenis ons leert omtrent de gebeurtenissen der jongste eeuwen, dat namelijk de absolute vorsten veel meer dan andere den vrede van Europa in gevaar hebben gebragt en gestoord, niet de gevolgtrekking zijn op te maken, det het belang van Europa dringend vordert, dat de konstitutioneele beginselen in Frankrijk worden aangenomen en dat die "behooren te zegevieren?"

"Maar wat wil dat in dergelijke omstandigheden zeggen: "iets te doen zegevieren? „ Immers, met geweld van wapenen afdwingen! Slechts door middel van een oorlog kan datgene verkregen worden, hetwelk de Keizer als het doel zijner Italiaansche staatkunde heeft afgeschilderd en uit al hetgeen hij tot opheldering zijner beschouwingen daaraan heeft toegevoegd komt men noodzakelijker wijze tot deze gevolgtrekking: óf hij verkeert in den noodlottigen waan, dat hij door het vergieten van stroomen bloeds regt heeft het heil en de welvaart van Italië te bevorderen —óf zijn regel is niets anders dan het water, dat het lam troebel maken moest, ten einde den wolf tot een voorwendsel te dienen om het te verslinden. Hierbij moet echter niet over het hoofd worden gezien, dat — moge Frankrijk zijn wat het wil — Oostenrijk altans zeer zeker geen lam is.

Redactie.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

De echtgenoote van Dr. Vogler, D. Padang 30 Maart. — L. van der Willigen, geb. Peereboom, Z. Gouda 28 Januarij. — De echtgenoote van E. Kalfsterman, Z. Tjilatjap 3 April. — A. B. H. Walter, geb. du Cloux, D. Toeloong Agoong 10 April. — A. M. Taunaij, geb. Kuhn, D. op zee 24 November. — M. S. J. Martens, geb. Luyck, D. Rotterdam 15 Januarij. — A. Hartsteen, geb. Michel, Z. Samarang 9 April.

Getrouwd:

G. Buijn met E. A. F. Steevens, Batavia 2 April. — A. de Vos met C. F. Loust, Batavia 9 April. — L. A. A. Ultrecht met R. C. Hoff, Salatiga 8 April. — J. Schwab met D. Straub, Samarang 11 April. — W. A. H. Grauss met A. A. Duyshart, Soerabaya 13 April.

Overleden:

C. de Winter, geb. Ranning, 50 j. Amsterdam 2 Februarij. — M. E. N. Brouwer, geb. Kollmann, Sibcgha 6 Maart — S. H. L. Gonggrijp, 2½ j. Batavia 11 April.

VERTREKKENDE PERSONEN.

A. H. Geerders en echtgenoote. — P. Tiedeman Jr. en familie. — B van Leeuwen. — De kapitein van Vugt en familie — Weduwe M. M. Smulders en dochter.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum		Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Van
April	16	Baliesche	Pinang.	Ong Kaig.	Balie Badong.
„	—	Ned. Ind.	Tedok.	Wongso	„ Padang.
„	—	Nederlandsche	Louise Roelloffina.	J. A. Sijbrandi.	Warwich.
„	17	„	Joh. Hendrikus Ferdinand.	G. H. Lodewijks.	Batavia.
„	—	„	Straat Balie	C. C. Bruin Fulbrun.	Melbourn.
„	19	Gouvernements	Stoomschip Kapt van Os.	W. Glaser.	Banjermassing
„	—	Engelsche	Veturia.	Th Sloane.	Port Adelaide.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum		Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Naar
April	16	Nederlandsche	Derkina Titia.	P. Esink	Banjermassing.
„	—	Ned Ind.	Aldjoesoor.	Said Hamza bin Nech.	Pontianak over Banjermassing.
„	17	Nederlandsche	Lourens Kster.	M. Koenen.	Samarang
„	—	Ned Ind	Venus.	Djan.	Balie (Badong.)
„	—	Baliesche	Ida.	Keito.	„ „
„	—	Nederlandsche	Ph. Samhiri.	G G. Lion.	Nederland over Panaroekan.
„	—	Ned. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.
„	18	„ „	Aboel Hassim.	Said Alie bin Aloei Alhabassij	Sinkawang over Sumanap en Pontianak.
„	19	„ „	Maijmon.	Said Abd. b Rachm b Kassim.	Palembang over Boender.
„	—	Engelsche	Fleda.	W. Saunders.	Nederland
„	—	Nederlandsche	Canton.	H. J. Tweehuis.	Makasser.
„	—	Ned. Ind.	Fathus Sesoer.	Sech Alie Bagei.	Sumbawa.
„	20	„ „	So-Ookdin.	Sech Salim bin Said Baiesa.	Pontianak over Banjermassing.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Oldenburger.	Ammerland.	Fosman.	San Francisco.	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Stad Schiedam.	Wulp	Onbepaald.	„ „ „ „
id	Johanna Maria Christina.	C. Gorter.	In Reparatie.	„ „ „ „
id.	Louise Jacoba Johanna.	Baumgarten.	Te Koop.	„ „ „ „
id.	Drie Vrienden.	L. P. Andersson.	Onbepaald.	„ „ „ „
Amerikaansche	Witch.	Hultman.	China.	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Zweedsche	Hebe.	Falkeberg.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
Nederlandsche	Louise Roeloffina.	Sijbrandi.	Onbepaald.	„ „ „
id	O. J. Packet.	Postma.	id.	„ „ „
id.	Prins van Oranje.	Antink.	Onbepaald.	„ „ „
id.	Zeenimph.	Witsen Elias.	id.	„ „ „
id.	Jacoba Cornelia Clasina.	Delclisur.	Nederland.	„ „ „
id.	Arij Scheffer.	Kunst.	id.	J. F. van Leeuwen & Co.
id.	Minister Thorbecke	C. van Duijn.	In Reparatie.	„ „ „ „ „ „
id.	Delftshaven.	Schaap qq.	Onbepaald.	B. Kopersmit & Co.
id.	Baltimore.	Brakke.	id.	„ „ „ „
Engelsche	Sophia Fraser.	Wilson	id.	Hill Broekman & Co.
Bremer.	Franklin.	F. H. Stokman.	Reparatie.	B. J. van Eck & Co.
Nederland.	Stad Gouda.	K. D. Brouning	Onbepaald.	„ „ „ „ „ „
id	Gebrs. Houtman.	C. J. Bax.	Amsterdam.	„ „ „ „ „ „
id.	Broedertrouw.	G. Rotgans.	id.	„ „ „ „ „ „
Engelsche	Sea Witch.	Devine.	Australie.	P. Kervel & Co.
Fransche	Concorde.	Bertin.	Singapore	„ „ „ „
Nederlandsche	Maria Elise.	M. van der Putte.	Ned. via Probolingo.	„ „ „ „
id.	Straat Balie.	C. B. Fullbrun.	Amsterdam.	„ „ „ „
id.	Everdina Elisabeth.	C. J. Ton es.	Onbepaald.	E ten Brinck & Co.
Nederl Ind.	Cheribon Paket.	W. T. Massingham.	In Reparatie.	Adam & Co.
id. id.	L'Union.	G. Schuit.	id.	„ „ „
Belgische	Maria en Louisa.	van der Heijden.	Onbepaald.	„ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met het Gouvernements Stoomschip *Kapitein van Os*, de heer van Erp.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. bark *Derkina Titia*, bannelingen.— Met de Ned. Ind. bark *Aboel Hassim*, Militairen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Etna, Onrust, Amsterdam en Kapitein van Os; de schepen Oost India Pakket, Arij Scheffer, Prins van Oranje, Johanna Maria Christina, Faidul Mobarak, Franklin, Broedertrouw, Ammaua Tulbarie, de Stad Schiedam, Jacoba Cornelia Clasina en Straat Balie; de stoomschepen Macassar en Batavia; de barken Fathal Maän, Saijan Maskoor, Salma, Drie Vrienden, Delftshaven, Louisa Jacoba Johanna, Fathool Joesoer, Soedul Gair, Baltimore. Naim Balgijer, Abool Hair, Kim Tianhoat, Zein, Gebroeders Houtman, Fathul Karim, Nawan Eljoesoor, Banka, de Stad Gouda, Marion Macentijre, Maijmoor, Zeenimph, Minister Thorbecke, Everdina Elizabeth, Concorde, Banel Gair. Hebe, Witch, Maria Elise, Ammerland. Maria en Louisa, Java, Pictura en Johannes Hendrikus Ferdinand; de brikken So-Ootdin, Sophia Fraser, Fathal Bair, Cornelia Geertruida en Louise Roeloffina; de schoeners Sarie Tengaroong, Hoseeng, Bil Madjist, L'Union, en Pinang; de kotters Riengit en Tedok.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

11 April. De Ned Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, van Soerabaya.

14 April. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Jono, van Sumanap.

VERTROKKEN.

12 April. De Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, naar Soerabaya.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Nederl. Ind. kotters Carolina, Mad Mira en de schoener Bella.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 16den tot en met den 20sten April 1859.

AANVOER.

Van Toeban per het Ned schip *Pictura*, gezagv. Leonhardt, agent W. Cores de Vries.

7219 stuks houtwerk, W. Cores de Vries.

Van Batavia per het stoomschip *Batavia*, gezagv. Neijts, agent W. Cores de Vries.

11 kisten manufacturen, Order; 7 kisten amfioen, 1 kist regaal, 96 balen en kisten manufacturen, 2 stuks domme-krachten, een wagen met toebehooren, 3 kisten manilla sigaren, 15 collie koopmanschappen, W. Cores de Vries.

Van Batavia per het Ned. schip *Johannes Henrikus Ferdinand*, gezagv. Lodewijks, agenten Fraser Eaton & Co.

3526 pakken dadels, 3288 collis tarwe, 224 kisten gedr. vruchten, 121 calabassen ghie, 162 kisten rozenwater, 90 collis wijn, 100 zakken corianderzaad, 418 collis medicijnen en koopmanschappen, L. Johan; 12 vaatjes boter, 7 vaatjes vleesch, 6 vaatjes brood, 9 vaatjes spek, 9 vaatjes erwten, boonen en gort, 4 hammen, 3 vaten Amerikaansch meel, Order.

Van Melbourne per het Ned. schip *Straat Balie*, gezagv. Bruins Fulbrunn, agenten P. Kervel & Co.

4196 staven ijzer, 1000 tobben staal, P. Kervel & Co.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Pinang*, gezagv. Ongkaij, agent Gezagvoerder.

50 picols dendeng, 100 picols klapper-olie, 20 picols medicijnen, 208 picols koffij, een paard en kleinigheden, Tan Bindjang.

UITVOER.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Aldjoesoor*, gezagv. Said Hamsa bin Atah Barkba.

ƒ 1000 zilvermunt, 7 picols aardappelen, 5 picols jav. koperwerk en andere diverse kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Toeban via Rembang per de Ned. Ind. bark *Picture*, gez. Leonhardt.

Ballast.

Naar Nederland via Panaroeken per het Ned. schip *Patriarch Samhiri*, gezagv. G. G. Lion.

995 picols rijst, McMillan Marten & Co; 300 picols rotting, B. Kopersmit & Co.

Naar Montrado per de Ned. Ind. bark *Abool Hassim*, gezagv. Said Alie bin Aloewie Alhabassij.

3 rollen matten, 11 collis meubelen, Anemaet & Co.

Naar Balie via Banjoewangie per de Ned. Ind. schoener *Venus*, gezagv. Jono.

3 vaten bier, 1 kist wijn, 1 kelder genever, Gebr. van Delden; 1 bal shertings, McMillan Marten & Co; $50^{93}/_{100}$ picols gambier, 1 kist binares amfioen, Tan Bindjang.

Naar Palembang per de Ned. Ind. bark *Maijmoon*, gezagv. Said Abdul Rachman bin Kasim.

Ballast.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Bintang Tjegoan*, gezagv. Ong Kanghan.

3 kisten amfioen en kleinigheden, Tan Bindjang.

Naar Nederland per het Engelsche schip *Fleda*, gezagv. Saunders, $740^{20}/_{100}$ picols suiker, $2415^{08}/_{100}$ picols tabak, $69^{52}/_{100}$ picols rotting, Hill Broekman & Co; $328^{72}/_{100}$ rijst, P. Kervel & Co.

Naar Sandelhout per de Ned. Ind. brik *Fathool Seroer*, gezagv. Sech Alie Bagawie.

$1^{1}/_{2}$ picols jav. koperdraad en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. schooner *So-Ootdin*, gez. Sech Salim Baisa.

Ballast.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol ƒ 19.—

Koffij nominaal.

Rijst (carga) per koijang. ƒ 120 à ƒ 125.—

Id. (witte) „ „ ƒ 160 à ƒ 165.—

Kruidnagelen per 100 st. nominaal.

Arak per legger ƒ 50.—

Olie (Klapper) ƒ 14.—

Olie (Katjang)

Kadjang Matten

Rotting.

Wisselkoers Pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Vrijdag den 22sten April 1859.
's avonds ten half zeven ure.
Bediening van het H. Avondmaal.
Ds. MOUNIER.
Zondag 24 April,
EERSTE PAASCHDAG.
's morgens ten half negen ure.
Ds. VAN STEEDEN.
Maandag 25 April,
TWEEDE PAASCHDAG.
Maleische Dienst,
's morgens ten half negen ure.
Ds. MOUNIER.

ROOMSCH KATHOLIEKE EEREDIENST.

Vrijdag den 22sten April 's morgens ten 7 ure en 's avonds ten half 7 ure.
Lijdens Sermoen.
Zaturdag den 23sten April, 's morgens ten half 7 ure.
Wijding van het Doopwater,
en ten 7 ure.
DIENST.
Zondag den 24sten April.
HOOGFEEST VAN PASCHEN.
's morgens ten half 9 ure.
DIENST.
en 's avonds ten half 9 ure.
LOF.
Maandag den 25sten April.
TWEEDE PAASCHDAG
's morgens ten half 9 ure.
DIENST.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam* en W. J. van Haren Noman te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.